

SOCIAL ECONOMY, VECTOR OF REGIONAL ECONOMIC AND SOCIAL DEVELOPMENT

Ph.D Vasile CUMPĂNAȘU

cumpanasu_cezarc@yahoo.com

Scientific researcher Ph.D

Universitatea „Constantin Brâncuși” din Târgu-Jiu, România

ABSTRACT: *THIS ARTICLE DESCRIBES THE SOCIAL ECONOMY IN SEVERAL ASPECTS AND THE POSSIBILITY OF ITS DEVELOPMENT IN ROMANIA. AT EUROPEAN LEVEL, THERE IS NO UNANIMOUSLY AGREED DEFINITION BY ALL MEMBER COUNTRIES, THE ENTITIES THAT CAN BE INCLUDED IN THE SOCIAL ECONOMY CATEGORY CAN THUS VARY DEPENDING ON THE DEFINITION APPLIED AND THE PRINCIPLES THAT ARE PURSUED. THE SOCIAL ECONOMY IS THE TYPE OF ECONOMY THAT EFFECTIVELY COMBINES INDIVIDUAL AND COLLECTIVE RESPONSIBILITY FOR PRODUCING GOODS AND / OR PROVIDING SERVICES THAT PURSUES THE ECONOMIC AND SOCIAL DEVELOPMENT OF A COMMUNITY AND WHOSE MAIN PURPOSE IS SOCIAL BENEFIT. THE SOCIAL ECONOMY IS BASED ON PRIVATE, VOLUNTARY AND SOLIDARITY INITIATIVE, WITH A HIGH DEGREE OF AUTONOMY AND RESPONSIBILITY, INVOLVES ECONOMIC RISK AND LIMITED PROFIT DISTRIBUTION. IN THIS RESPECT, THE CONVERGENCE BETWEEN THE DEFINING FEATURES OF THE SOCIAL ECONOMY AND THE ROMANIAN ENTITIES AS THEY ARE DEFINED IN THE LEGISLATION WAS ANALYZED.*

KEYWORDS: *SOCIAL ECONOMY, RESPONSIBILITY, DEVELOPMENT, VECTOR.*

Scurt istoric

Economia socială joacă un rol important în rezolvarea problemelor economice și sociale, oferind bunuri și servicii a căror cerere nu este acoperită adecvat de sectorul privat sau public. Sectorul economiei sociale nu este un sector intermediar între stat și piața liberă, ci unul specific, cu rol, obiective și funcții proprii.

Termenul de „economie socială” a fost pentru prima dată folosit de Charles Dunoyer în „Noul tratat de economie socială” apărut în anul 1931 și se referea la o economie corectă, care să contribuie la ameliorarea condițiilor de viață ale tuturor membrilor societății. Importanța economiei sociale a început să fie pusă în discuție și de instituțiile europene începând cu finalul deceniului opt al secolului XX, odată cu finanțarea primei Conferințe Europene a Economiei Sociale la Paris în anul 1989. Din 1990, în Parlamentul European funcționează Intergrupul de Economie Socială, iar Comitetul European Economic și Social (EESC) publică frecvent rapoarte și opinii privind contribuția economiei sociale la atingerea diferitelor obiective ale politicilor publice. În 1997 a fost recunoscut rolul economiei sociale în dezvoltarea locală și în crearea de

locuri de muncă, fiind lansat programul-pilot „Al treilea sistem și angajarea”. În 2002, Conferința Cooperativelor, Societăților Mutuale, Asociațiilor și Fundațiilor a promovat Carta Principiilor Economiei Sociale.

Treptat, economia socială a devenit un sector care generează un număr semnificativ de locuri de muncă în Europa. Datele Comisiei Europene [1] arată că în zona UE există 2 milioane de întreprinderi de economie socială (10% din toate afacerile la nivel european), prezente în toate sectoarele economiei și care angajează mai mult de 11 milioane de persoane (echivalentul a 6% din forța de muncă din zonă). Dintre aceste persoane, 70% sunt angajați în asociații non-profit, 26% în cooperative și 3% în mutualități.

În statele membre UE, economia socială se regăsește sub o serie de denumiri precum: „economie solidară”, „sectorul non-profit” sau „al treilea sector”. În absența unor reglementări europene care să acopere toate tipurile de entități specifice economiei sociale, singurele texte de referință sunt cele care organizează piața bunurilor și serviciilor în Uniunea Europeană și Statutul European al cooperativelor din anul 2003.

Formele tradiționale de organizare a economiei sociale recunoscute la nivel european sunt **cooperativele, organizațiile mutuale, fundațiile și asociațiile**. Singurul statut aprobat la nivel european (2003) este Statutul European al Cooperativelor [2], în timp ce pentru organizații mutuale⁵⁰, fundații și asociații⁵¹ există propuneri de statut în lucru.

Pe parcursul anului 2010 au fost întreprinse acțiuni de promovare în vederea recunoașterii statutului european al asociațiilor. Evoluțiile recente ale formelor de organizare a economiei sociale au condus la recunoașterea întreprinderilor sociale. Principalele mecanisme de sprijin și încurajare a formelor de organizare a economiei sociale, la nivel de politici publice naționale sunt facilitățile și stimulentele fiscale.

Delimitări conceptuale privind economiei sociale

La nivel european nu există o definiție oficială a economiei sociale, agreată de toate țările membre, aceasta având fie un înțeles implicit, fie un sens operațional în cadrul diferitelor programe. Se regăsesc însă o serie de încercări de conceptualizare citate frecvent în literatura de specialitate.

O definiție a economiei sociale citată recurent este “setul de întreprinderi private, organizate formal, cu autonomie de decizie și libertate de asociere, create să întâlnească nevoile membrilor lor prin piață, prin producerea bunurilor și furnizarea serviciilor, asigurărilor și serviciilor financiare, unde luarea deciziei și orice distribuție a profiturilor sau surplusurilor între membri nu sunt direct legate de capital sau de taxele de contribuție ale fiecărui membru, fiecare având câte un vot. Economia socială include, de asemenea, organizații private, cu autonomia deciziei și libertate de asociere, care produc servicii gospodărești non-piață și ale căror surplusuri, dacă există, nu pot fi apropiate de către agenții economici care le creează, controlează sau finanțează”. [3]

Caracteristicile principale ale entităților economiei sociale, așa cum reies din definiția de mai sus, sunt următoarele:

1. sunt private (nu fac parte din sau nu sunt controlate de sectorul public);
2. au personalitate juridică;
3. au autonomie decizională;
4. au libertate de asociere;

5. Orice distribuire a profiturilor sau excedentelor între membrii utilizatori, în cazul în care are loc, nu este proporțională cu aportul de capital sau cotizațiile plătite de membri, ci cu activitățile sau tranzacțiile acestora în cadrul organizației;

6. desfășoară o activitate economică în sine, pentru a satisface nevoile unor persoane, gospodării sau familii;

7. sunt organizații democratice;

8. misiunea lor are o componentă socială accentuată.

Economia socială este „tipul de economie care îmbină în mod eficient responsabilitatea individuală cu cea colectivă în vederea producerii de bunuri și/sau furnizării de servicii, care urmărește dezvoltarea economică și socială a unei comunități și al cărei scop principal este beneficiul social. Economia socială are la bază inițiativa privată, voluntară și solidară, cu un grad ridicat de autonomie și responsabilitate, presupune un risc economic și o distribuție limitată a profitului”¹.

Organizațiile ce aparțin economiei sociale sunt definite de scopul social cu impact asupra comunității și nu de generarea profitului. Astfel, consiliul Valon de Economie Socială din Belgia (1990) consideră că Economia Socială „se compune din activitățile economice desfășurate de societăți, mai ales cooperative, asociații mutuale și alte asociații în care etica este în concordanță cu următoarele principii: *scopul final este mai degrabă în serviciul membrilor sau al colectivității decât al profitului, autonomia gestiunii, procesul de decizie democratică, prioritatea acordată, în procesul de distribuție a veniturilor, persoanelor și muncii față de capital*”[4].

O altă definiție este dată de Social Economy Europe[5]: „organizațiile Economiei Sociale sunt actori economici și sociali activi în toate sectoarele care se caracterizează în principal prin scopurile și prin forma lor specifică de antreprenoriat. Economia socială include organizații cum sunt cooperativele, mutualele, asociațiile și fundațiile”.

Politici publice cu impact asupra economiei sociale

În România, sectorul economiei sociale a devenit cu adevărat prioritar pe plan național odată cu integrarea în Uniunea Europeană, în contextul afirmării economiei sociale ca direcție strategică, la nivelul UE. Astfel, sunt vizibile trei tendințe ale celor mai importante entități de economie socială:

- redefinirea rolului și reorientarea activității unei părți a sectorului ONG către proiecte de economie socială;

- redescoperirea importanței rolului sectorului cooperatist și mutual (diminuat în deceniile de după 1989);

- tendința de cristalizare a unui sector specific al economiei sociale, cu participarea ONG-urilor, întreprinderilor private și instituțiilor publice.

Acest proces s-a desfășurat lent și fără o strategie articulată la nivel național.

În documentele strategice de dezvoltare ale României, noțiunea de economie socială apare pentru prima dată în 2005, în Planul Național Anti-sărăcie și Promovare a Incluziunii Sociale. În cadrul obiectivelor pe termen mediu-lung, economia socială este menționată ca unul dintre instrumentele ce vizează construirea unei societăți incluzive. Economia socială este considerată o soluție pentru stimularea participării pe piața muncii, în special a grupurilor vulnerabile. De asemenea, în cadrul obiectivului specific ”Promovarea incluziunii sociale”² din Planul Național de

¹ Ibidem

² Guvernul României, Memorandumul Comun în Domeniul Incluziunii Sociale, 2012,

Dezvoltare se precizează că „dezvoltarea și consolidarea mecanismelor specifice economiei sociale” reprezintă o „modalitate de creștere a ocupării grupurilor vulnerabile și asigurare de oportunități egale de integrare și menținere pe piața muncii” [6]

Începând cu anul 2008, economia socială a fost inclusă ca domeniu eligibil pentru finanțare din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane⁵⁷. Prioritățile avute în vedere pentru categoriile vulnerabile sunt cuprinse cu precădere în *Axa Prioritară 6, Promovarea incluziunii sociale*, care are ca obiectiv general facilitarea accesului pe piața muncii a grupurilor vulnerabile și promovarea unei societăți inclusive și coezive în scopul asigurării bunăstării tuturor cetățenilor, domeniile majore de intervenție fiind:

- dezvoltarea economiei sociale;
- îmbunătățirea accesului și participării grupurilor vulnerabile la educație;
- promovarea de oportunități egale pe piața muncii;
- inițiative transnaționale pe piața globală a muncii.

Termenul a fost intens promovat în România odată cu apariția, tot în 2008, a Raportului Național Strategic privind Protecția Socială și Incluziunea Socială, în care se precizează că „dezvoltarea sectorului economiei sociale poate fi primul pas pentru ca o economie eficientă și dinamică să interacționeze cu o economie bazată pe justiție socială. Construirea unui astfel de sistem este foarte importantă pentru că oferă răspunsuri la nevoile identificate ale societății românești”⁵⁸. Economia socială este privită ca fiind o soluție pentru stimularea participării pe piața muncii, precum și pentru dezvoltarea spiritului antreprenorial al tuturor și mai ales al grupurilor dezavantajate.[7]

În jurul conceptului de economie socială se articulează treptat o serie de obiective strategice și opțiuni de politică publică care promovează economia socială ca instrument de incluziune socială și combatere a sărăciei. În prezent se află în dezbatere legea-cadru a economiei sociale care ar urma să ofere, pentru prima dată, un profil clar al acestui sector în România și stimulente financiare pentru dezvoltarea lui.[8]

Actori relevanți în cadrul sectorului economiei sociale pentru grupurile vulnerabile

Din punct de vedere al economiei sociale, actorii relevanți se împart în două categorii: actori relevanți pentru dezvoltarea sectorului economiei sociale și actori relevanți pentru implementarea proiectelor individuale la nivel comunitar.

Actorii relevanți pentru dezvoltarea economiei sociale se înscriu, în mare parte, în categoria factorilor de decizie - autorități naționale și locale. ONG-urile și sectorul privat au un rol determinant în dezvoltarea proiectelor de economie socială în rândul comunităților de grupuri vulnerabile.

Dintre autoritățile publice se disting ca importanță Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale (MMFPS) și, în contextul implementării unor proiecte la nivel comunitar în domeniul economiei sociale pentru comunitățile de grupuri vulnerabile, Agenția Națională pentru Grupuri vulnerabile (ANR) [8]. Prin politicile ocupaționale pe care le promovează, Agenția Națională de Ocupare a Forței de Muncă, instituție aflată sub autoritatea MMFPS, este relevantă pentru promovarea politicilor și măsurilor de incluziune socială a comunităților dezavantajate din punct de vedere socio-economic, care includ și comunitățile de grupuri vulnerabile. Încă din anii 1992 agenda politică publică a inclus problematica minorității grupuri vulnerabilelor din România. În 1997, odată cu înființarea Departamentului pentru Protecția Minorităților Naționale a existat, în permanență un organism de monitorizare a stadiului implementării politicilor pentru grupuri vulnerabile, denumit inițial Oficiul Național pentru Grupuri vulnerabile - ONR, în prezent ANR.

Ministerele responsabile pentru politicile economice (Ministerul Economiei, Comerțului și Mediului de Afaceri, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale și Ministerul Finanțelor Publice) au un rol important în dezvoltarea sectorului economiei sociale, mai ales ținând cont de profilul socio-economic al comunităților de grupuri vulnerabile și de politicile și reformele necesare pentru dezvoltarea întreprinderilor sociale.

Principalele structuri private care pot sprijini dezvoltarea și promovarea economiei sociale sunt Camera de Comerț și Industrie a României (prin camerele de comerț teritoriale subordonate care au atribuții de promovare și sprijinire a dezvoltării și colaborării operatorilor economici), patronatele și sindicatele. Suportul acestor structuri poate determina includerea structurilor de economie socială în rețeaua de producție și distribuție, precum și conectarea întreprinderilor sociale la principiile economiei de piață.

O inventariere a principalilor actori în domeniu nu poate exclude autoritățile centrale de management al Instrumentelor Structurale și implicit al fondurilor destinate proiectelor de economie socială. Un rol important au și autoritățile locale descentralizate cu responsabilitate în distribuirea serviciilor sociale, care trebuie să faciliteze implementarea proiectelor (DGASPC-uri, primării, etc.), precum și societatea civilă. ONG-urile sunt din ce în ce mai pronunțat orientate către implementarea proiectelor finanțate din fonduri europene, devenind tot mai relevante ca implementatori sau parteneri. La nivelul implementării proiectelor, actori importanți sunt, pe lângă autoritățile publice și ONG-urile pentru grupuri vulnerabile, reprezentanții formali și informali ai grupurilor vulnerabilelor. Proiectele de economie socială pentru comunitățile de grupuri vulnerabile nu pot fi derulate adecvat în absența implicării liderilor formali, dar mai ales a celor informali.

Entități de economie socială

Organizații neguvernamentale care desfășoară activități economice

Organizațiile neguvernamentale (ONG) sunt structuri instituționalizate de natură privată, care sunt independente în raport cu orice autoritate publică. Din punct de vedere juridic, în România, ONG-urile pot exista sub trei forme: asociație, fundație, federație; ele fiind considerate persoane juridice de drept privat al căror scop principal este nepatrimonial. În subsidiar, ONG-urile pot desfășura și activități economice, fie direct, fie prin înființarea de societăți comerciale. Activitățile economice directe derulate de o organizație non-profit trebuie să respecte criteriul nondistribuției profitului - pot obține profit din activitățile lor, dar acesta nu poate fi distribuit membrilor sau organelor de conducere, ci este folosit doar pentru atingerea obiectivelor declarate. Similar, în cazul înființării de societăți comerciale, dividendele obținute trebuie reinvestite sau folosite pentru realizarea misiunii și scopului organizației. În această situație, ONG-urile îndeplinesc principalele criterii de apartenență la economia socială.

Organizarea și funcționarea asociațiilor, fundațiilor și federațiilor sunt reglementate prin ordonanța guvernamentală (OG) 26/2000 aprobată și modificată prin Legea nr. 246 din 2005. Organizațiile neguvernamentale sunt active în orice domeniu în care se manifestă o nevoie concretă a unui grup de indivizi, a unei comunități sau a societății în general: educație, protecție socială, protecția copilului, drepturile omului, minorități, protecția mediului, știință, cercetare, cultură, etc. Asociațiile și fundațiile pot fi recunoscute de guvern ca fiind de utilitate publică după trei ani de funcționare în interes general sau colectiv. În această eventualitate, li se pot atribui în folosință gratuită bunuri proprietate publică și beneficiază de scutire de impozit pe profit pentru anumite tipuri de venituri (art. 15, alin. 2 din Codul Fiscal). În martie 2012, numărul de asociații, fundații și federații era de 72.797[9].

O analiză realizată de MMFPS arată că la nivel teritorial asociațiile și fundațiile dețin o pondere mai mare în zonele din Centru, Nord-Vest, Vest și București-Ilfov și ponderi ceva mai mici în zonele mai sărace: Sud-Est, Sud-Vest și Sud, cele mai multe activând în mediul urban.

Casele de ajutor reciproc ale salariaților

În România, modul de organizare și funcționare a caselor de ajutor reciproc ale salariaților (CARS) este reglementat de următoarele acte legislative: legea 122/1996 privind regimul juridic al caselor de ajutor reciproc și uniunilor acestora cu modificările și completările ulterioare, ordonanța 26/2000 adoptată prin legea 246/2005 cu privire la asociații și fundații cu modificările și completările ulterioare; legea 93/2009 privind instituțiile financiare nebancare cu modificările și completările ulterioare.

Principalul scop al CARS-urilor îl constituie acordarea de împrumuturi cu dobândă scăzută către membrii acestora. Prin modul de organizare și obiectivele stabilite prin lege, CAR-urile sunt una dintre cele mai reprezentative forme de economie socială, recunoscute la nivel european.

Casele de ajutor reciproc ale pensionarilor

Casele de ajutor reciproc ale pensionarilor (CARP) reprezintă o categorie de organizații nonprofit care funcționează în baza ordonanței de urgență a guvernului 26/2000 cu privire la asociații și fundații, cu modificările și completările ulterioare și a unui act normativ cu caracter special: legea 540/2002 privind casele de ajutor reciproc ale pensionarilor. Reglementările legislative în vigoare asigură caselor de ajutor reciproc ale pensionarilor respectarea tuturor caracteristicilor economiei sociale. Membrii CARP sunt pensionarii, beneficiarii de ajutor social și membrii de familie ai primelor două categorii.

CARP acordă împrumuturi cu dobândă accesibilă.

Cooperativele de credit

Cooperativele de credit sunt instituții financiare nebancare, deținute de membri. Profitul se distribuie proporțional cu aportul de capital al membrilor cooperatori, așadar nu conform principiilor economiei sociale. Totuși, această excepție nu duce la excluderea cooperativelor la nivel european dintre entitățile considerate ca aparținând economiei sociale.

Funcționând pe principii non-profit, cooperativele de credit oferă o serie de servicii bancare, precum împrumuturi de nevoi personale și împrumuturi comerciale (de obicei cu rate mult mai scăzute decât cele practicate pe piață), depozite, fonduri de garantare. Membrii cooperativelor au legături directe între ei. Reglementarea juridică a cooperativelor de credit se regăsește în OUG 99/2006 care prevede că instituțiile de credit se pot constitui și funcționa în una din următoarele categorii: bănci, organizații cooperatiste de credit, bănci de economisire și creditare în domeniul locativ și bănci de credit ipotecar.

Societățile cooperative

Societatea cooperativă este un agent economic cu capital privat, înființat în baza Legii nr.1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperației. Actul normativ menționat definește societatea cooperativă ca fiind *o asociație autonomă de persoane fizice și/sau juridice, după caz, constituită pe baza consimțământului liber exprimat de acestea, în scopul promovării intereselor economice, sociale și culturale ale membrilor cooperatori, fiind deținută în comun și controlată democratic de către membrii săi în conformitate cu principiile cooperatiste.*

O cooperativă poate fi constituită de un număr de minim 5 membri cooperatori, capitalul social al acesteia neputând fi mai mic de 500 de lei. Un membru cooperativ poate deține părți sociale în limita și în condițiile prevăzute de actul constitutiv, fără a depăși însă 20% din capitalul social. Principalul scop al cooperativei îl reprezintă promovarea intereselor economice, sociale și culturale ale membrilor cooperatori. Cooperativa este controlată astfel democratic de membrii săi, fiecare membru cooperativ având dreptul la un singur vot, oricare ar fi numărul părților sociale pe care le deține.

Societățile cooperative sunt clasificate, în funcție de membrii care le alcătuiesc, în: a) societăți cooperative de gradul 1 constituite de persoane fizice; b) societăți cooperative de gradul 2, în a căror componență intră societăți cooperative de gradul 1 și, opțional, alte persoane fizice sau juridice.

Există mai multe tipuri de cooperative, cele mai cunoscute fiind însă cele de tip meșteșugăreșesc și cele de consum. Societățile cooperative agricole reprezintă un tip distinct, întrucât modul de organizare și funcționare este reglementat de un act legislativ specific: Legea 566/2004 a cooperăției agricole, cu modificările și completările ulterioare.

La fel ca și în cazul cooperativelor de credit, condițiile legale pentru înființarea și funcționarea lor asigură respectarea caracteristicilor economiei sociale, cu excepția principiului privind distribuirea profitului, care se face proporțional cu aportul de capital al membrilor cooperatori.

Alte entități relevante pentru economia socială

Întrucât în acest raport considerăm că economia socială se definește prin activitatea economică orientată spre îndeplinirea unei misiuni sociale, am considerat relevantă includerea și prezentarea altor entități care se află în zona de limită a sectorului economiei sociale:

1. unitățile protejate autorizate;
2. întreprinderi mici și mijlocii care angajează în mod voluntar persoane vulnerabile din punct de vedere social sau desfășoară o activitate economică în beneficiul unei colectivități;
3. instituțiile financiare nebankare (altele decât cooperativele de credit);
4. sistemele de microcreditare;
5. obști și composesorate ca forme de organizarea a proprietarilor de terenuri;
6. orice altă formă de organizare economică care își asumă voluntar unul dintre principiile specifice economiei sociale (societățile comerciale, instituțiile financiare nebankare, persoana fizică autorizată, întreprinderea individuală sau asociația familială).

Unitățile protejate autorizate (UPA) sunt operatori economici de drept public sau privat, cu gestiune proprie, în cadrul cărora cel puțin 30% din numărul total de angajați cu contract individual de muncă sunt persoane cu handicap conform Legii 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap. Așadar, UPA pot fi constituite sub formă de secții, ateliere sau alte structuri din cadrul operatorilor economici, instituțiilor publice ori din cadrul ONG. Conform aceleiași legi, persoanele juridice, publice sau private, care au cel puțin 50 de angajați, au obligația de a angaja persoane cu handicap într-un procent de cel puțin 4% din numărul total de angajați. În situația în care nu angajează persoane cu handicap pot să achiziționeze produse sau servicii de la UPA în sumă echivalentă cu suma datorată la bugetul de stat pentru neangajarea persoanelor cu handicap. Un alt stimulente pentru UPA este instituit prin OUG 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice, care prevede că instituțiile publice care derulează achiziții au posibilitatea de a organiza achiziții de produse, servicii sau lucrări de la atelierele protejate.

Viziunea larg împărtășită despre UPA este că acestea reprezintă entități de economie socială doar dacă sunt persoane juridice de drept privat, asigurând astfel reprezentarea obiectivelor sociale alături de cele economice, având ca rezultat final (re)integrarea socio-profesională a persoanelor cu dizabilități. Totuși, dacă este vorba de inițiative pornite din mediul public cu gestiune proprie și destinate trecerii în regim privat, se poate considera că avem de-a face cu inițiative specifice de economie socială.

În contextul economiei sociale, *întreprinderile mici și mijlocii* sunt societăți comerciale constituite de organizații nonprofit (asociații și fundații) care aleg să desfășoare activități economice într-o structură distinctă. În funcție de încadrarea ca micro-întreprindere, întreprindere mică sau mijlocie (care se face conform numărului de angajați și a cifrei de afaceri), entitățile economiei sociale pot beneficia de stimulente precum finanțări nerambursabile sau impozitare diferențiată. Componenta socială este însă păstrată, urmărind o nevoie reală a comunității în care se desfășoară sau a grupului vulnerabil căruia se adresează.

Activități specifice economiei sociale se pot regăsi și în cadrul *instituțiilor financiare nebankare*, reglementate prin Legea 93/2009 privind instituțiile financiare nebankare.. CAR-urile constituie din punct de vedere legal o categorie distinctă de IFN.

Relevantă pentru economia socială este și categoria *entităților care desfășoară activitate de creditare exclusiv din fonduri publice ori puse la dispoziția lor în baza unor acorduri inter-guvernamentale*, care funcționează potrivit Legii 31/1990 privind societățile comerciale și OUG 26/2000 cu privire la asociații și fundații. O serie de programe de micro-creditare intră în această categorie.

Activitățile care aparțin de zona *responsabilității sociale corporative* pot, de asemenea, să se înscrie într-o zonă liminală cu sectorul economiei sociale, de care sunt mai aproape atunci când se constituie în afara activității economice desfășurate de agentul economic respectiv. Deși sectorul privat poate susține o gamă largă de activități relevante pentru domeniul economiei sociale, în România acest lucru se întâmplă în mică măsură și, atunci când se întâmplă totuși, este vorba despre inițiative punctuale, fără o viziune mai largă asupra importanței și rolului economiei sociale. Este cu siguranță necesară o mult mai bună promovare a economiei sociale în rândul sectorului privat și a modalităților prin care resursele private pot susține inițiativele sociale. În acest sens este relevant de menționat că pentru realizarea acestui raport au fost contactați zece operatori privați, unul singur dând însă curs invitației de a discuta pe această tematică. Este poate elocvent și faptul că persoana intervievată, aflată la nivel decizional în cadrul societății comerciale respective, s-a declarat deschisă la cooperarea cu proiecte de economie socială și la comercializarea produselor rezultate din astfel de proiecte dar nu a primit astfel de propuneri până în prezent.

REFERENCES

- [1] Comisia Europeană, Direcția Generală Întreprinderi și Industrie <http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/promoting-entrepreneurship/social-economy/>, consultat la 28.02.2012.
- [2] Ibidem
- [3] Ibidem
- [4] Centre International de Recherches et d'Information sur l'Economie Publique, Sociale et Coopérative [CIRIEC], 2007.

[5] Ibidem

[6] Promovarea incluziunii sociale” din Planul Național de Dezvoltare se precizează că al Guvernului României, 2012, p. 305

[7] Constantinescu S. *Economia socială și ocuparea forței de muncă. Integrarea grupurilor vulnerabile pe piața muncii.*, IES -FDSC, București, 2013

[8] Constantinescu S. *Atlasul Economiei Sociale, Romania 2012*, IES-FDSC, Bucuresti, 2012

[9] Registrul Național ONG, Ministerul Justiției - <http://www.just.ro/MeniuStanga/PersonnelInformation/tabid/91/Default.aspx>.